

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς διηγούμαστε κάτι που μας συνέβη
- Πώς βρίσκουμε το υποκείμενο, το ρήμα και τα συμπληρώματά του

Με λένε Σόνια

Στο διπλανό σπίτι, που είναι μονοκατοικία, μένει ένας περίεργος άνθρωπος, ο κύριος Ντίνος. Αυτός ο κύριος Ντίνος, που είναι αρκετά μεγάλος στην ηλικία, μένει μόνος του.

Προ ημερών λοιπόν ο κύριος Ντίνος είχε ανάψει μια φωτιά στο πίσω μέρος του κήπου, κάτω από το μεγάλο πεύκο, και έκαιγε τα ξερά φύλλα και τις πευκοβελόνες. Αυτό το κάνει τακτικά ο κύριος Ντίνος και είναι ενοχλητικό, αλλά πολύ που τον νοιάζει. Σας είπα, είναι ένας πολύ μυστήριος άνθρωπος.

Από το πρωί μάς είχε πνίξει στον καπνό. Εγώ είχα βγει στο μπαλκόνι και παρακολουθούσα.

Έπειτα από λίγο τον είδα να φεύγει από το σπίτι. Κρατούσε και έσερνε και τη μεγάλη καρό τσάντα με τα ροδάκια, αυτή που παίρνει πάντα μαζί του όταν πηγαίνει για ψώνια στην αγορά.

Εγώ συνέχισα την παρακολούθηση από τη βεράντα. Η φωτιά φαινόταν να έχει σβήσει. Ύστερα από λίγο όμως, εκεί που κοιτάζα αφηρημένη, είδα μια μικρή φλόγα να ξεπηδάει μέσα από τις στάχτες.

Αλαφιάστηκα. Δε μου αρέσει η φωτιά, μόνο η ζεστασιά της μου αρέσει. Συνέχισα λοιπόν να παρακολουθώ. Σε λίγο ξεπήδησε κι άλλη μια φλόγα και μετά μια τρίτη και σε λίγο η φωτιά ξανάρχισε να καίει με δύναμη, όπως όταν την είχε πρωτοανάψει ο κύριος Ντίνος.

Δεν ήξερα τι έπρεπε να κάνω. Δεν έκανα λοιπόν τίποτα. Απλώς περίμενα υπομονετικά να σβήσει. Η φωτιά όμως όχι μόνο δεν έσβηνε, αλλά σε λίγο άρχισε να προχωρεί.

Το αγαπημένο πεύκο της Σόνιας κινδυνεύει!

Ενότητα 10

Ατυχήματα

Δίπλα στο μεγάλο πεύκο ο κύριος Ντίνος είχε ακουμπήσει τρία μεγάλα χαρτόκουτα με κάτι παλιά περιοδικά κι εφημερίδες. Δεν πέρασε πολλή ώρα και η φωτιά έφτασε στα χαρτόκουτα, τα οποία άρπαξαν αμέσως.

Κάποια στιγμή οι φλόγες της φωτιάς έφτασαν στην κουρτίνα, η οποία άρπαξε αμέσως φωτιά κι άρχισε να βγάζει έναν περίεργο μαύρο καπνό που μύριζε πολύ άσχημα. Για να πω την αλήθεια, δε με πολυπείραζε που καιγόταν η κουρτίνα, αλλά οι φλόγες είχαν αρχίσει να γλείφουν επικίνδυνα τον κορμό του πεύκου. Αυτό με πείραζε πολύ.

Το πεύκο αυτό το αγαπώ πάρα πολύ. Ώρες ολόκληρες έχω περάσει σκαρφαλωμένη στα κλαδιά του. Κατά τα φαινόμενα η φωτιά είχε βαλθεί να μου καταστρέψει το αγαπημένο μου πεύκο.

«Α, ως εδώ και μη παρέκει!» φώναξα.

Μεμιάς πετάχτηκα όρθια και έτρεξα αστραπή στον κήπο. Έπρεπε να με βλέπατε.

Σκαρφάλωσα στη μάντρα, πετάχτηκα πάνω από τα κάγκελα της μεσοτοιχίας και με ένα πολύ θεαματικό άλμα προσγειώθηκα στον κήπο του κυρίου Ντίνου.

Κανένας δε φαινόταν να με ακούει ούτε και να έχει πάρει είδηση τι γινόταν. Έτρεξα σαν σίφουνας, διότι εγώ είμαι γυμνασμένη και τρέχω όπως η σαίτα, όταν βέβαια θέλω και υπάρχει λόγος. Έτρεξα λοιπόν και προσπάθησα να τραβήξω το λάστιχο με το νερό από το αυλάκι με τα λαχανικά. Το σχέδιο ήταν να πάω στη φωτιά.

Εμένα δε μου αρέσει το νερό καθόλου. Όμως εδώ ήταν μια περίπτωση εξαιρετική. Ήταν ώρα για δράση. Κανένας άνθρωπος δε φαινόταν από πουθενά κι εγώ ήμουν η μόνη που μπορούσε να κάνει κάτι.

Φωνάζοντας λοιπόν με όλη μου τη δύναμη, προσπαθούσα να τραβήξω το λάστιχο. Δεν ήταν εύκολο. Πανδύσκολο ήταν. Το λάστιχο είναι πολύ βαρύ έτσι κι αλλιώς, πόσο μάλλον όταν είναι γεμάτο νερό.

Με τις φωνές και τα ουρλιαχτά ξύπνησε η Μαρία. Η Μαρία είναι πολύ ψύχραιμο άτομο. Μια και δυο πήγε στο τηλέφωνο και πήρε το 199, που είναι η Πυροσβεστική. Κατόπιν ειδοποίησε και το 100, που είναι η Άμεση Δράση.

Έπρεπε να ακούγατε τις σειρήνες να ουρλιάζουν. Σχεδόν αμέσως έφτασαν οι πυροσβέστες πάνω στο κόκκινο αυτοκίνητό τους με το πορτοκαλί φως να στριφογυρίζει και τη σειρήνα να ξεκουφαίνει τη γειτονιά. Πίσω τους έρχονταν οι αστυνομικοί μέσα στο άσπρο μπλε περιπολικό, με τη δική τους σειρήνα να ουρλιάζει. Χαμός, σας λέω, γινόταν.

Οι πυροσβέστες ξεδίπλωσαν γρήγορα γρήγορα κάτι τεράστιους πάνινους σωλήνες νερού που είχαν μαζί τους στο αυτοκίνητο. Μετά άνοιξαν τους μεγάλους διακόπτες του νερού που υπήρχαν στο κόκκινο αυτοκίνητό τους και βάλθηκαν να ρίχνουν νερό πάνω στη φωτιά, έξω στον κήπο,

Έρχεται η Πυροσβεστική!

Λέξεις... φράσεις... κείμενα

Γλώσσα

μέσα στην κουζίνα του κυρίου Ντίνου, πάνω στο πεύκο, παντού όπου υπήρχε φωτιά.

Οι αστυνόμοι προσπαθούσαν να βάλουν τον κόσμο που μαζεύτηκε σε κάποια τάξη. Όλοι προσπαθούσαν να βοηθήσουν και όλοι αγωνιούσαν μήπως η φωτιά έφτανε μέχρι τα διπλανά σπίτια, αλλά οι αστυνομικοί είπαν πως δεν υπήρχε λόγος ανησυχίας.

Τελικά η φωτιά έσβησε γρήγορα. Ο κύριος Ντίνος, μόλις γύρισε εκεί, μπροστά σε όλους, μου ζήτησε συγγνώμη για τη συμπεριφορά του. Είπε μάλιστα πως μου χρωστούσε κι ένα γεύμα με το καλύτερο ψάρι της αγοράς. Βλέπετε, η αδυναμία μου στα ψάρια είναι γνωστή σε όλη τη γειτονιά.

Όταν όλα τελείωσαν, ένας πυροσβέστης με πήρε αγκαλιά και με σήκωσε ψηλά στα χέρια. «Ιδού η επίτιμος γατοπυροσβέστης!» φώναξε δυνατά κι όλοι γύρω ξέσπασαν σε χειροκροτήματα και ζητωκραυγές.

Η Μαρία με αγκάλιασε σφιχτά και με φίλησε, και η μητέρα κι ο πατέρας, όταν το έμαθαν, είπαν πως ήταν πολύ περήφανοι για τη γάτα τους.

Μέχρι και η τοπική εφημερίδα έγραψε ένα ολόκληρο άρθρο για την αφεντιά μου. Πρωτοσέλιδο έγινε η φωτογραφία μου. Όλοι μιλούσαν για το κατόρθωμα της Σόνιας της γάτας.

Ο Σάκης, ο γάτος απέναντι, κόντεψε να σκάσει από τη ζήλια του.

Η Σαλώμη, η φίλη μου, είπε πως είμαι «γάτα με πέταλα», που πάει να πει ξυράφι από εξυπνάδα.

Εγώ δεν είπα τίποτα, γιατί, όπως σας έχω πει, εμένα δε μου αρέσουν τα παϊνέματα. Εγώ είμαι μετρίοφρων.

Μπέσση Λιβανού, *Με λένε Σόνια*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1997 (διασκευή)

1. Διαβάσατε προσεκτικά την ιστορία που περιγράφει η Σόνια; Βάλτε τώρα ένα (Σ) δίπλα σε κάθε σωστή ή ένα (Λ) δίπλα σε κάθε λάθος πρόταση:

- Ο κύριος Ντίνος πρώτη φορά έβαλε φωτιά για να κάψει τα ξερά φύλλα και τις πευκοβελόνες.
- Η φωτιά φαινόταν να έχει σβήσει, αλλά τελικά αναζωπυρώθηκε.
- Η Σόνια πήρε αμέσως την απόφαση να σβήσει τη φωτιά.
- Στη Σόνια δεν άρεσε η ιδέα να καεί το αγαπημένο της πεύκο και γι' αυτό αποφάσισε να σβήσει τη φωτιά.
- Το σχέδιο της Σόνιας ήταν να τραβήξει το λάστιχο με το νερό από το αυλάκι με τα λαχανικά.

Ενότητα 10 Ατυχήματα

- Η Σόνια, επειδή δεν μπορούσε να τραβήξει το λάστιχο, πήρε τηλέφωνο στην πυροσβεστική και στην Άμεση Δράση.
- Το τηλέφωνο της Πυροσβεστικής είναι το 199 και της Άμεσης Δράσης το 100.
- Οι πυροσβέστες ξεδίπλωσαν τους πάνινους σωλήνες και άρχισαν να σβήνουν τη φωτιά.
- Οι πυροσβέστες ανακήρυξαν τη Σόνια «επίτιμο γατοπυροσβέστη».
- Η Σόνια είναι μια γάτα πραγματικά μετριοφρων.

2. Υπάρχουν κάποια στοιχεία από την αρχή στο κείμενο που μας δείχνουν ότι η Σόνια είναι μια γάτα. Ποια είναι αυτά; Υπογραμμίστε τα μέσα στο κείμενο.

3. «Μέχρι και η τοπική εφημερίδα έγραψε ένα ολόκληρο άρθρο για την αφεντιά μου». Φανταστείτε ότι είστε δημοσιογράφος και πρέπει να γράψετε αυτό το άρθρο για την εφημερίδα σας.

Θα αρχίσετε κάπως έτσι:

«Χτες το πρωί, η Σόνια, μια γάτα ...

4. Θα θέλατε να διηγηθείτε και σεις κάτι που σας συνέβη;

Μην ξεχάσετε να γράψετε:

- ➡ πού και πότε συνέβη το γεγονός
- ➡ ποια πρόσωπα πήραν μέρος
- ➡ με ποιο γεγονός ξεκινάει η περιπέτεια
- ➡ ποια ήταν τα γεγονότα ή οι πράξεις που ακολούθησαν
- ➡ ποιο ήταν το τέλος
- ➡ τι σκεφτήκατε και τι αισθανθήκατε

Λέξεις... φράσεις... κείμενα

Γλώσσα

Ποιος;

Τι είχε ανάψει;

α.	Ο κύριος Ντίνος	είχε ανάψει	μια φωτιά.
	Υποκείμενο	Ρήμα	Αντικείμενο

Τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο (ή αντικείμενα) ως απαραίτητο συμπλήρωμα της σημασίας τους ονομάζονται **μεταβατικά**.

Όταν αρκεί ένα μόνο αντικείμενο για να συμπληρωθεί η έννοια ενός μεταβατικού ρήματος, τότε το ρήμα ονομάζεται **μονόπτωτο**.

Όταν η έννοια του μεταβατικού ρήματος συμπληρώνεται με δυο αντικείμενα, τότε το ρήμα ονομάζεται **δίπτωτο**.

1.	Η Μαρία	μού	έδωσε	ένα φιλί.
	Υποκ.	Αντικ. (έμμεσο)	Ρήμα	Αντικ. (άμεσο)
2.	Ο κ. Ντίνος	κέρασε	τη Σόνια	ψάρια.
	Υποκ.	Ρήμα	Αντικ. (έμμεσο)	Αντικ. (άμεσο)
3.	Η Σόνια	τού	έδειξε	τη φωτιά.
	Υποκ.	Αντικ. (έμμεσο)	Ρήμα	Αντικ. (άμεσο)

Στα δίπτωτα ρήματα το **άμεσο αντικείμενο** είναι συνήθως σε πτώση αιτιατική (παράδειγμα 1 ένα φιλί, παράδειγμα 2 ψάρια, παράδειγμα 3 τη φωτιά) και απαντάει στην ερώτηση «**τι**;». Το **έμμεσο αντικείμενο** είναι συνήθως σε πτώση γενική (παράδειγμα 1 μου, παράδειγμα 3 του) και απαντάει στην ερώτηση «**σε ποιον**» ή μερικές φορές σε αιτιατική (παράδειγμα 2 τη Σόνια) και απαντάει στην ερώτηση «**ποιον**».

β. «Η φωτιά άναψε».

Στην πρόταση αυτή, το ρήμα δε χρειάζεται αντικείμενο για να συμπληρωθεί η έννοιά του. Τα ρήματα αυτά ονομάζονται **αμετάβατα**.

γ. «Εγώ είμαι μετρίοφρων».

Στο παράδειγμα αυτό το επίθετο «μετρίοφρων» δίνει μια ιδιότητα στο υποκείμενο «εγώ».

Ορισμένα ρήματα συνδέουν το υποκείμενο της πρότασης με κάποιο επίθετο ή ουσιαστικό που δίνει πληροφορίες για το υποκείμενο και φανερώνει μια ιδιότητά του. Τα ρήματα αυτά λέγονται **συνδετικά** και το επίθετο ή το ουσιαστικό που δίνει κάποια πληροφορία για το υποκείμενο ονομάζεται **κατηγορούμενο**.

Τα πιο συνηθισμένα συνδετικά ρήματα είναι: *είμαι, γίνομαι, φαίνομαι, εμφανίζομαι, παρουσιάζομαι, πάω για, διορίζομαι, λέγομαι, ονομάζομαι, θεωρούμαι* κτλ.

Ενότητα 10 Ατυχήματα

5. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις και συμπληρώστε στο κουτάκι τον αριθμό που ταιριάζει:

- Ο κύριος Ντίνος έκαιγε τις πευκοβελόνες. ☐
- Το λάστιχο ήταν βαρύ. ☐
- Εγώ συνέχισα την παρακολούθηση. ☐
- Η φωτιά φαινόταν σβησμένη. ☐
- Εγώ είδα μια φλόγα. ☐
- Οι πυροσβέστες ρώτησαν τη Μαρία το όνομά μου. ☐
- Εγώ αλαφιάστηκα. ☐
- Η Μαρία ξύπνησε. ☐
- Η αδελφή μου είναι ψύχραιμη. ☐
- Οι σειρήνες ούρλιαζαν. ☐
- Πρωτοσέλιδο έγινε η φωτογραφία μου. ☐

1. Υποκείμενο - Ρήμα - Κατηγορούμενο
2. Υποκείμενο - Ρήμα - Αντικείμενο
3. Υποκείμενο - Ρήμα
4. Υποκείμενο - Ρήμα - Αντικείμενο άμεσο - Αντικείμενο έμμεσο